

EKOLOGIA – OCHRONA ŚRODOWISKA – ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ

PLANOWANIE ENERGETYCZNE - ZARZĄDZANIE ENERGIĄ I ŚRODOWISKIEM - POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO W GMINIE LĘDZINY (część pierwsza)

1. PLANOWANIE ENERGETYCZNE I ZARZĄDZANIE GOSPODARKĄ ENERGETYCZNĄ.

Planowanie energetyczne w gminach jest zjawiskiem nowym, a jego obowiązek wynika z ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku – Prawo energetyczne (Dz. U. Nr 54 z 1997 r., poz. 348 ze zmianami), której zasadniczym celem jest stworzenie warunków zapewniających bezpieczeństwo energetyczne kraju, a obywatelom racjonalne ceny energii. Służyć temu mają określone w ustawie zasady kształtowania polityki energetycznej państwa oraz warunki zaopatrzenia i użytkowania paliw i energii. Ich realizacja wymagała wyraźnego podziału zadań pomiędzy organami administracji rządowej i samorządowej. Podziału zadań ustawa Prawo energetyczne dokonała w ten sposób, że naczelnym organem administracji rządowej odpowiedzialnym za sprawy polityki energetycznej ustanowiła Ministra Gospodarki, natomiast samorządy gminne zobowiązała do planowania i organizacji zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze gminy (art.18). W ten sposób potwierdzono i uszczegółowiono, sformułowany wcześniej w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym (Dz. U. z 1996 r. Nr 13, poz. 74, z późn. zm.) obowiązek, że zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej – w tym zaopatrzenie w media energetyczne - należy do zadań własnych gmin i jest działaniem obowiązkowym dla administracji terenowej kontrolowanej i rozliczanej przez samorząd lokalny. Potwierdzono to później jeszcze raz w ustawie z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej (Dz. U. Nr 106, poz. 668).

Najogólniej rzecz ujmując, kompetencje i zadania gmin w tym zakresie polegają na obowiązku koordynacji działań związanych z planowaniem energetycznym, gdzie gmina powinna być głównym inicjatorem tworzenia na swoim terenie infrastruktury energetycznej, rzadko będąc jej właścicielem. Takie rozwiązanie ma zapobiec przypadkowości, czy też dowolności działań przedsiębiorstw energetycznych. Część z nich – tzw. przedsiębiorstwa sieciowe – zostały zobowiązane ustawą do opracowania planów rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na paliwa gazowe, energię elektryczną lub ciepło, uwzględniając miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, albo kierunki rozwoju gminy określone w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (art.16). Projekty planów dotyczące energii elektrycznej i gazu podlegają uzgodnieniu z Prezesem Urzędu Regulacji Energetyki w celu zapewnienia ich zgodności z ustawą i założeniami polityki energetycznej państwa, a także realizacji zasady równoważenia interesów

przedsiębiorstw energetycznych i odbiorców energii (art. 23 ust. 1 ustawy). Wyłączenie z tego obowiązku uzgadniania projektów planów przedsiębiorstw energetycznych w zakresie zaopatrzenia w ciepło, oznacza zwiększenie odpowiedzialności gminy za zakres planowania energetycznego, ale poprzez to pozostawia też gminie pełną możliwość własnego kreowania polityki energetycznej na swoim terenie. Zgodnie z ustawą, w procesie planowania w energetyce są tylko dwa podmioty planujące, tj. sieciowe przedsiębiorstwo energetyczne i gmina. Pozostali uczestnicy procesu planistycznego: Prezes URE, Wojewoda, Samorząd Wojewódzki mają uprawnienia ograniczone wyłącznie do opiniowania, a nie decyzyjne.

Wobec tak złożonego przedmiotu, jakim jest energetyka i wobec koniecznej współpracy przedsiębiorstw energetycznych i gmin – na obszarze których prowadzą działalność gospodarczą – szczególnie w zakresie spójności między planami przedsiębiorstw energetycznych, a założeniami do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe opracowywanymi przez gminę, postępowanie musi być szczególne.

Podstawą rozwoju każdego społeczeństwa jest jego rozwój gospodarczy. Ważną rolę w jego realizacji odgrywa energia. Gospodarowanie energią na obszarze gminy nie jest działaniem wyizolowanym oraz podlega bardzo wielu uwarunkowaniom lokalnym i zewnętrznym. Stąd też zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego lokalnej gospodarki i społeczności, ochrona środowiska naturalnego w skali lokalnej, rozwój gospodarczy i ochrona mieszkańców gminy przed nadmiernymi kosztami energii, wymagają ujęcia całościowego i systemowego. Nie jest to zadania łatwe, gdyż ceka jakie sobie stawia gmina: 1- wysoki stopień bezpieczeństwa i pewności zasilania w energię, 2- niskie koszty energii dostarczanej odbiorcom, 3- znaczne ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł energii w gminie, mogą być wzajemnie sprzeczne. Pozytywne rozwiązanie tego problemu wymaga poszukiwania koniecznego kompromisu. Kompromis ten powinien być oparty na uwzględnieniu możliwości gminy i lokalnego rynku energii w odniesieniu do realizacji założonych celów z jednej strony, a z drugiej strony na możliwości uzyskania (wynegocjowania) , bądź też przynajmniej częściowego, wymuszenia zgody wszystkich uczestników lokalnego rynku energii na realizację tych celów. Kompromisu takiego należy szukać poprzez zasadę zrównoważonego rozwoju. Zasada ta uwzględnia wymienione problemy wiążąc stronę wytwarzania, przesyłu i dystrybucji energii (stronę podażową energii), ze stroną użytkowania energii (stroną popytową energii).

Przez zrównoważony rozwój należy rozumieć taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym w celu równoważenia szans dostępu do środowiska poszczególnych społeczeństw lub ich obywateli – zarówno współczesnego jak i przyszłych pokoleń – następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych. Zrównoważony rozwój i ochrona środowiska stanowią istotny element polityki społeczno-gospodarczej oraz polityki zagospodarowania przestrzennego państwa – województwa – powiatu - gminy.